

Передплата

на «РУСЛАНА» вносять:

в Австрії:

на цілий рік . . . . . 20 кор.
на пів року . . . . . 10 кор.
на чверть року . . . . . 5 кор.
на місяць . . . . . 1/70 кор.

За границю:

на цілий рік . . . . . 16 рублів
або 36 франків
на пів року . . . . . 8 рублів
або 18 франків
Поодинокі число по 16 сот.

РУСЛАН

«Вирвеш ми очі і душу ми вирвеш; а не возьмеш милости і віри не возьмеш, бо руске ми серце і віра руска.» — З Русланових псалмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дня тричі на тиждень і руских свят 1 1/2 год. пополудни.

Редакция, администрация і ексекудия «Руслана» під ч. 1. «А. Дембровеного (Хоруцини). Ексекудия місцена в Агенції Соколовского в пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає ся лише на попереднє застереженє. — Рекламації неопечатані виліні від порта. — Оголошенє звичайні приймають ся по ціні 20 с. від стрічки, а в «Надсланим» 40 с. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 30 с. від стрічки.

Знов обструкція в угорскім соймі.

(X) Після першого успіху гр. Тіси, що був соняшним промінем надії красних відносин в угорскім соймі, захмарив ся знов політичний овид, залягли знов темні хмари обструкції. Група Седеркейого з незалежного сторонництва вивела завзяту боротьбу новому правительству, а сторонництво людовців стоїть на поготові, щоби кожної хвилі прийти з помочю незалежним. Тим способом розвіяли ся знов усі надії на позитивну роботу в соймі. Положенє погіршило ся після другої програмової промови міністра президента. Граф Тіса при тій промові зняв рукавички і послі побачили зелану руку. Він навмисне, з притиском і виразно, без обиняків висловив децо, о чім добре знав, що не конче припаде до впадоби опозиції. А говорив не лише про уступки в військових справах, які досягнуто, але й про ті, яких ніяк досягнути не можна. Гр. Тіса вказав на те, що се неможливо заплатити належну квоту до спільних військових шкіл і домагати ся при тім сповнення всіх бажань що-до угорської викладної мови. Він станув також в обороні немадьярських народностей в Угорщині і замітив, що не можна їм відобрати права засновуванн власних народних шкіл. Тоді підняла опозиція великий шум, а вже дійшло до справдешної галабурди, коли міністер-президент почав говорити про військові емблеми і зазначив, що побіч становища краю повинна найти вираз також основа угоди з 1867. р. Се викликало велику бучу поміж опозицією, котра сподівала ся, що гр. Тіса привезе їй з Відня чисто угорскі емблеми військові яко ознаки побіди, а тимчасом має на прапорах і відзнаках остати осоружна для опозиції спільність монархії. Сего не може опозиція простити гр. Тісі і починає обструкцію може ще завзятійшу, як проти Селя і Куена-Гедерварія.

Ті, що добре знають гр. Тісу, запевняють, що він є твердим політиком і наперед з математичною точністю обчислює свої добутки; отже він певно сподівався, що єго річ викличе бучу. Імовірно отже висловив він так рішучо і виразно свої погляди, щоби визвати опозицію до боротьби в тій хвилі, коли ще міністерство не зужило своєї сили в безплідних парламентарних пересправах.

Се може бути також добра метода поставити річ зовсім ясно і рішучо в палаті, в котрій засідає багато таких, з якими не можна нічого починати і пересправляти, що ведуть лише боротьбу для боротьби. Здає ся, що неминучо дійде до розв'язання сойму і правительство буде приневолене відкликати ся до народу, щоби рішив, за ким він і проти кого заявляє ся. Виборці будуть приневолені висказати свою волю, чи годять ся на те, щоби в соймі безстанно тривала обструкція і довела до конфлікту з Коронаю. Правительство обовязане стояти в обороні прерогатив Корони, а хоч би не надуживало при виборах своєї влади, то всеж таки може мати ве-

ликий вплив на вислід виборів. Нові вибори показали би отже, куда поверне ся ціла справа.

Наколи гр. Тісі поведе ся довести до такого вислїду, то новий сойм буде мати кріпку і певну більшість, а обструкція змаліє до безсильности, тоді виграє справу і може тоді говорити, що за ним стоїть цілий край.

Гр. Тіса хоче ще виставити сойм на тяжку пробу і домагати ся поставлення на деннім порядку закона про побір рекрутів, щоби можна опісля визволити трирічників. З сим домаганєм імовірно виступить гр. Тіса ще на нинішнім засіданю, а опозиції не легко буде сему опирати ся і брати на себе всю одвічальність за дальше задержуванє трирічників у війську. Покаже ся при тім, чи поведе ся гр. Тісі тим способом зломити обструкцію, чи хватити ся розв'язання сойму. Сей останній крок потягнув би за собою великий заколот і задля того, що не можна би перевести вже сего року вибору делегації і сесія делегаційна не могла-б сего року відбутися.

Промова пос. о. Богачевского

в краєвім соймі дня 7. жовтня 1903 при розправі над звітом шкільної комісії про стан народних шкіл і учительських семінарій в 1900 і 1901/2 р.

Високий Сойме! Що року повертає ту розправу над народними школами, що року при тій нагоді забирають голоє ріжні сторонництва тої палати, щоби зазначити своє становище, подати свої спостереженя, виявити свої жалі і домаганя.

А если є цілком понятне і зрозуміле із сторони кожного сторонництва, то понятійше і зрозуміліше то буде із сторони репрезентантів цілого народа руского. Виравді, мої панове, материялу до бесіди в посліднім році чи 2 послідніх роках назбирало ся для нас без числа; до кожного уступу справозданя краєвої Ради шкільної ми мали би щось додати, щось жадати і о щось пвтати, я однакже нині ограничу ся лиш до 3 уступів, до котрих позволю собі починити свої уваги.

Перше що-до числа, будови і організації шкільної.

Факт є, мої панове, що шкіл тих є мало, що закладанє їх поступає повеле і зовсім не усуває тої нашої спеціальности, тої нашої язви анальфаетизму. Як виказує Oesterreich-Staats Handbuch, herausgegeben von der k. k. Stat. Centralcommission Wien 1902, було в Галичині з початком 19 2 р. 6.240 громад без двірских обшарів.

Отже з того числа лиш 5.110 було таких, котрі мали або власні школи, або належали до зв'язку з вищими громадами; крім того було 68 шкіл приватних. З того виходить, що в 1062 громадах не було жадної школи і пвила там тьма кромішна.

Ще некориснійше представить ся та справа, если з числом громад порівнаємо число шкіл чинних. Веїх шкіл було 4389, з того чинних 4106. Коли зважимо, що по містах буває по 2, 3 або кілька шкіл, а у Львові і Кракові по кільканайцять, то мало що ошибну ся, коли

скажу, що громад, котрі мали власні школи, не було більше як 3.900. Таким чином впаде, що громад, котрі жадної а жадної школи не мали, було не 1062 але більше чим 2 рази тільки, то є 2.300.

Мої Панове! Цілюю Ради шкільної краєвої, коли обіймала шкільництво, повинно було бути заложене школи в кождім селі, як то буває в інших краях, навіть в австрійских. Тимчасом Рада шкільна в р. 1863 застала 2469 шкіл, а за час 35 літ засувала лиш 1637 шкіл; значить ся, 46 шкіл пересічно на 1 рік. Если би організація шкіл так дальше мала поступати, то та хвиля, коли кожде село буде мало школу, не прийде скорше, як по 50 літах.

Послідного року засувала краєва Рада шкільна 61 шкіл, бо 14 повстало в той спосіб, що давнійші мішані школи зістали розділені. Але дїтя до школи обовязаних приросло в тім році 30.033 і так, хотяй нарід кличе сьвітла, сьвітла, давнійші анальфаети лишают ся, а нових прибуває.

Ще одно хочу виказати, а іменно, що темнота і сьвітло, яке нам дає Рада шкільна, не є в рівній мірі розділене на Галичану західну і східну, на нарід польскій і рускій.

В протегу послідніх літ ми чули не раз запевненя о справедливости і безсторонности на поли шкільництва, але числа зовсім що иншого виказують, навіть числа з самих справоздань краєвої Ради шкільної. І так в справозданю з р. 1890 на стороні XIX находимо, що шкіл польских було чинних 1.596, руских чинних 1.854; в справозданю за р. 1900 на стороні 5 знаходимо число шкіл польских 2.043, а руских 1.932. З того виходить, що в посліднім 10-літтю прибуло польских шкіл 447, а руских 78; значить ся, 1/6 часть того, що польских. А треба узглядити, що майже всі засновані в тім десятиліттю рускі школи були 1-класові, а більше як половина польских 2, 3, 4, 5, 6 і 7-класові. Тоді будете мали, панове, понятє, яку міру прикладає краєва Рада шкільна до вас, а до нас.

І ту сьмію вас, панове, запитати, чому то так дїє ся? чи ми не живемо в часі конституції, і рівноуправненя, чи не платимо так само податків, не повнимо вірно державних обовязків?! Дитина може неодно перетерпіти, коли видить, що разом терпить і мати, і що та мати зарівно всі дїти трактує. Але коли мати здеєє послідню свитану, щоби другу дитину прикрити, коли та мати відберєє послідній кусник хліба, щоби дати другій дитині і переситяти, то для неї страшне і жорстоке. (Оплекси). А так поступає краєва рада шкільна і длятого нарід наш домагає ся поділу єї на 2 секції, польську і руску. II) Другий уступ справозданя ради шкільної краєвої трактує о силах учительских. До того мушу з сумні річи замітити: по перше, що сил учительских є взагалі замало, по друге, що 388 іспитованих учителів, а 1.114 іспитованих учительок на тимчасових позістає посадах, хотий не обсаджених посад є 2.304; по третє, що так много учителів, котрі перед вакаціями зробили іспит зрілости, по вакаціях завід учительскій опускають. Іменно справозданє з р. 1901 виказує, що іспит зрілости зробило 350 учеників, а 288 учениць, разом 638. Тимчасом в справозданю ради шкільної читаємо, що в р. 1902 зросло число учителів в порівнаню з роком попереднім о 464; значить ся, що учительскій завід покинуло 174. Але прошу не забувати, що в числі

новоприбувших сил учительських суть панянки, що покінчили лише школи виділові, або зробили іспит панчошквий і фребльовський, так, що число дезиртерів виносить звиш 200. І мимовільно питаємо ся, де є причина, що люди, котрі так намучили ся і напрацювали ся, ненадійно зі своїх трудів і моголів ревігнують і від заводу учительського втікають. Крім нужди матеріяльної я позволю собі вказати на другу причину, а іменно секатури і переслідованя учителів. А що ще особливше, то те, що одному учителеви тримає ся за заслугу то, що у иншого карає ся. І так на примір, учителеви Александрови Струминському в Сухоставу, гусятинського повіту, котрий дав ся вибрати секретаром читальні «Просвіти», гусятинська рада шкільна окружна разом з скорумпованим війтом із Сухоставу, Стахом Волошином зачала насилати ріжні доноси до оправданя. Найстрашніший донос був той, що то сам Струминський ту читальню заложив. За такі самі річи перенесено Дмитра Бориславського з Довгого до Стебника, дрогобичкого повіту, Василя Пасека з Малова, теребовельського, до Нового Тичина, ряшівського повіту і Юрія Шлемка з Репужинця, городеньського повіту, до Королівки.

Тимчасом в тім самім часі, сказати можна, в тій самій минуті, учитель Поляк Курцбаєр завязав читальню «Товарzystва оświaty ludowej» в Плавчи малій, бережанського повіту. Учитель Поляк Грушецкий з Бережан їздить через цілий рік по бережанським повіті з 26 відчитами, котрі мають на цілі взбудити ненависть до руского народа. В тім самім часі в Васильківцях в повіті гусятинським робить то само Поляк Тхужевський, а в Коцюбиньчицах Гарничарський управитель школи.

Ідемо далше. Учителеви Струминському виточила рада шкільна окружна дисциплінарне слідство длятого, що 18. січня 1902. р. при виборах до ради громадської віддав свій голос яко вільний горожанин, після свого пересвідчення і совісти, а 10. червня 1902 знова слідство против того учителя за се, що брав участь при виборах з 1901. року. Так само стрійська рада шкільна окружна виточила слідство против Юстина Черговского длятого, що в р. 1902 виступив против правительств. кандидата. Натомість, мої панове, в тій самій минуті учитель Войтович з Дідушиць, стрійського повіту, приходить в часі правиборів до люкалю виборчого і ніби питати вііта, чи діти здорові, а фактично контролювати, чи достаточне є число перекупленцх виборців, а коли їх досить не було, він дає знати комісареви виборчому, котрий віддалив ся і правибори на инший час визначив.

Учитель Шпринц з Угелми, з того самого повіту, коли дня 3. падолиста 1902 правибори винали на користь народного кандидата, то він в порозуміню з комісаром виборчим визначив другі правибори на 11. падолиста і сам війшов виборцем. Учитель Хрушевський із Станькова, того самого повіту, опускає навіть школу, щоби цілком посвятити ся виборчій агітації, і хати на одній фірі враз з комісаром виборчим і фунговати яко дуже спиритний писар виборчий.

Не уходят руским учителям ніякі, хотия би найневинніші заяви чувства народного.

Учительку Константину Малицку із Галича за суспільну, педагогічну і народну діяльність переносить Рада шкільна з Галича на Мазури до Біча. Учительку Теодору Трусевичівну за отверте признає ся до рускої народности переносить Рада шкільна з Залукви до Ганусовець.

Рада шкільна окружна гусятинська за віче в Жабвнцях 1901 мальтретувє учителя Александра Струминського.

До учителя Юрія Шлемка кричить інспектор з Коломиї: «Pan chodzisz po wiecach, demoralizujesz całą wieś, codziennie przechodzą tu skargi na Pana».

Тимчасом в тій самій минуті ціле учительство польске, in gremlu під проводом своїх інспекторів, бере участь в вічах п. Козловского, де ставить ріжні проекти на знищенє Руси.

Учитель Марковский в Любачові в сали шкільній устроює вечерок в річвицю польского повстаня. Директор женської школи в Рожнітові Лігенза висвяткував всі можливі памятки політичні в долиньським повіті, звиває ся по ві-

чах п. Козловского в инших повітах, всюда забираючи слово, всюда чиняу беручи участь.

Учитель Грушецкий з Бережан являє ся ваганячом і командантом польского вєцу в Бережанах.

Франц Кордус, учитель в Підшумлянцях, рогатинського повіту, проти дозволу председателя Ради шкільної опускає школу, іде і стягає людність на польський «вєд» до Рогатина.

На конець Станислав Беньковский зі Скалата до всіх учителів цілого повіту висилає слідуючі листи (ексцеленция пан Маршалок позволять, що то письмо відчитаю, читає):

«Wielmożny Panie kolego. Przesyłając w załączeniu zaproszenie p. marszałka Zagórskiego, mam zaszczyt wyrazić przekonanie, że ze względu na niezwykłą ważność i doniosłość sprawy, powinien każdy nauczyciel rodak wziąć udział w „Wiecu Narodowym“. Ponieważ nauki szkolne w tym dniu 14. b. m. się nie odbywają, urlép jest dopuszczalnym, a więc każdy z zaproszonych Panów może na ten wiec przyjechać, nie parając się na żadne nieprzyjemności ze strony władz, o czym mam zaszczyt najsoleńniej zapewnić. Z koleżeńskim pozdrowieniem Stanisław Bienkowski, nauczyciel Skąlat, 8. lutego 1903. P. S. W tym dniu należy zarządzić stosowne zastępstwo n. p. w szkole 1-klasowej przez religię nie mówiąc księdzu o celu podróży».

Но і на тім не конець.

(Дальше буде.)

„Народна Торговля“.

(Дальше.)

В справі «Підгірської Спільки», котрою «Народна Торговля» вже в минулім році адміністраційнім заняла ся, старалась «Народна Торговля» помочи до піднесеня продукції масарских виробів «Підгірської Спільки» через те, що взяла на себе санацію того товариства на один рік. Позаяк наслідком некорисних обставин торговельних санація показала ся неможливою, «Народна Торговля» дня 23. грудня 1902 відступила від дальшої акції санаційної і віддала маєток «Підгірської Спільки» членам тогож товариства з таким самим білянсом, який перед роком одержала. Сама «Народна Торговля» понесла для ратованя «Підгірської Спільки» жертву полягаючу головно в тім, що адміністрвала своїм персоналом і оплачувала своїм коштом той персонал «Народної Торговлі» на час управи «Спільки». Розуміє ся персонал фаховий масарні оплачувано є доходів «Підгірської Спільки».

Зазначити вікінці належить, що в Самборі буде «Народна Торговля» власний дім для своєї філії в закупленій минулого року реальности. Дім фронтвий входить ся вже під дахом і є на укінченю, так що з весною слідуючого року можна вже буде філію самбірську перенести до власного дому».

З черги проф. Івля Кокорудз зложив звіт білянсовий товариства:

В минулім XIX. році адм. наше товариство не тільки розвивало ся так правильно і успішно, як в попередних літах, але й ще поступило в своїм розвитку наперед.

Загальний оборот касовий вивосив 7,228.079 К 72 сот., с. є о 262.192 К 62 сот. більше чим попередного року. — Чистий зиск вивосив 13.505 К 84 сот., о 1.520 К 30 сот. більше від попередного року. — Торги піднесли ся також. Коли минулого року уторговано всего 1.473.888 К 4 сот., то сего року торги піднесли ся о 89.635 К 74 сот. і вносили 1.563.513 К 78 сот. Торги ті привнесли зиску брутто 150.599 К 85 сот. (о 5.797 К 9 сот. більше чим попередного року). До сего треба долучити зиск з есконту 13.203 К 73 сот., отже разом зискано 163.803 К 58 сот.

Видатки на кошти адміністрації вносили 123.256 К 34 сот. Проценти від вкладок заплачено (зглядно дописано) 33.089 К 55 сот. Реальности товариства принесли доходу 23.013 К 14 сот. На кошти адміністрації і податки від тих реальностей як також на амортизацію оплачено зглядно списано 12.604 К 58 сот. Проценти від позичок на тих реальностей оплачено 2.794 К 17 сот. Чистий зиск з каменець вивосить 7.524 К 38 сот. — З мобільній відписано 1867 К 36 с.

Разом вивосить приходи з дочисленем перенесеної решти з 1902 року 386 К 12 сот. —

187.202 К 89 сот., а розходи 173.697 К. Лишає ся отже, як висше подано, чистий зиск 13.505 К 84 сот.

Готівки було в касах 34.693-66 К, а в потвоїй шадники 25.395-24 К з причини сподіваних більших виплат в липни с. р.

Люкацій було 17.307-32 К, а ефектів фонду резервого і пенсійного на 1.468-62 К.

Вартість реальностей зросла, мимо відписів амортизаційних, о 12.387-81 К через будову дому в Самборі, так що всі нашє реальности представляють вартість 357.902-93 К. Довги на тих реальностях інтабульовані зійшли в наслідок частинної сплати капіталу 1.854-85 на 64.633-59 корон.

Товарів на складах по ціні закупна було 311.670-32 К, менше від попередного року о 21.756-73 К.

Стан дебіторів зменшив ся на складах о 5-253-26 К, а в централі побільшив ся о 1.516-93 К. Цифри стану дебіторів 29.264-55 К в централі, а 120.911-02 по складах є безперечно значні, але звичай инших купців, що дають навіть далеко більші кредити, не позволяє, мимо всяких заходів в тім напрямі, обмежати уділюване кредиту до тої степені, як би ми сего бажали. Сума та не є мертва, а найлучшим доказом сего факт, що в протягу сего року адмін. вплачено до каси на рахунки дебіторів 366.440-18 К.

Рубрика наперед уплаченого чиншу уменшила ся на 32.651-54 К, головно з тої причини, що через заплаченє чиншу вписано «Народному Дому» в Городенці і «Нар. Дому», зглядно товариству «Віра» в Перемишлі припавші в році адмін. до заплати рати.

Вартість мобільній виказує квоту 16.807-08 К. Сума активів 958.077-27 зменшила ся від попередного року о 10.381-76 К.

Удїли збільшають ся постійно. В посліднім році зросли о 14.619-55 на 96.113-15 К. Рівнож і фонди резервовий та пенсійній побільшили ся відповідно о 1.842-60 К зглядно о 1.609-45 К і 1.232-15 К, так що резервовий фонд вивосить 29.030-67 К, а пенсійний фонд 10.899-04 К.

Вкладки на книжочки виказують поважну квоту 723.052-23 К. Податку заплачено pp. 1898, 1899, 1900, 1901 і 1902 з податкової резерви 15.474-27 К. Дальше тої резерви не датовано, бо уважано решту резерви в сумі 4.394-02 К за вистарчаючу. — Дивіденди не піднято на суму 3.706-04 К. Разом сума пасивів вивосить 944.571 К 43 сот. По порівнаню з активами показує ся ріжниця 13.505-84 К, котра то сума творить висше вказаний зиск.

На підставі повисшого представлення Совіт управляючий вносить: Сьвітлі збори звольте рішити: 1) Предложений рілянс за рік 1902/3 з рахунком страт і зисків, виказуючий чистого зиску 13.505-84 К, приймає ся до відомости. 2) Поручає ся Совітові управляючому, щоби чистий зиск 13.505-84 К розділив по мысли §. 62. статута та щоби титулом дивіденди від уділів виплачував 7%.

(Конець буде.)

— ВІД АДМІНІСТРАЦІЇ. — На адресових перепасках нинішного числа виписана в валюті короновій квота залягаючої передплати по нинішній день с. є 13. н. ст. падолиста, — або зазначений день (після нов. стилю), до якого сягає заплачена передплата. ВПов. передплатників, що залягають з передплатою, просимо, як найскорше врівняти довг, бо в противнім случаю будемо зприневолені застановити їм дальшу висилку часописи.

НОВИНКИ.

— Календар. В пятницу: руско-кат. Стасія, Наркиса; рим.-кат. Евгенія. — В суботу: руско-кат. Косми і Дамяна; рим.-кат. Серафима.

— Заяви признаня руским послам. З Кракова.

Ох лютуйте вороженьки,
щиріть свої зуби,
не добете України
на смерть, на загубу.

Не закусте вільної
у степу орлиці —
ні не стопчете буйної
рускої земляці!..

Бо у неї сини — орли
не сплять, не дримають,

хоть в неволи, у кайданах,
в тюрмах загибають.

Хоть біліють з трунів вольних
козачі могили —
не замучте любови!..
завзятя!.. та сили!..

Правда-віра не поляже —
на них нема кнута! —
Пукнуть гроби — мур звалить ся,
повстануть закуті!

Засяють їхні крила
під небом на воли —
мов до сонця рожа свіжа
їх слава і доля!

Слава Послам!.. Слава Пенці!..
по цілому світі —
що так сильні в неї орли —
українські діти!..

Д. У.

З Брідщини: Підписані священники деканата Брідського однодушно висказують отсим свою подяку і признане за оборону прав народу нашого Впов. Руским Послам «галицького сойму» і одобрюючи їх сецесию, протестують проти насильства сповненого на народі руским більшо- ствию того сойму. Честь Вам, борці за права на- роду, ми разом з Вами, душу і тіло положим за наш народ! — *Анатоль Долитський*, парох з Бродів; *Григорій Курчійський*, парох Коздубиць; *Теофіл Гутковський*, парох Ясенова; *Іван Мри- глович*, парох Дитковець; *Матей Бариляк*, парох Смільна; *Кароль Бутринський*, парох Черниця; *Іван Сухаровський*, сотрудник з Бродів; *Іван Ти- ровський*, з Корцова; *Никола Демчицький*, з Біла- вець; *Никола Герасимович*, парох Лешнева.

З Бібрки. Борцям за національну честь і права шлемо гримке «Слава!» Нашого посла гр. Мицельському, що голосував против основаня укр.-рускої гімназії в Станиславові, визнаємо до зложеня мандату! — *Бобрецькі Русини*.

З Ярославля: За те, що Ви достойно піднесли стяг народних прав, за те, що Ви не жалували ні праці, ні труду для добра улюбле- ного народу, за те, що не зігнули ся під важ- ким напором ворогів, шлють знад срібнолентого Сяну зпід граничних стовпів галицької Руси Тобі, Вд. Архирею, слова преданности, та Вам, на- шим гордошам, Вд. ПП. Послам, слова найглуб- шой пошани та солідарности. — *Русини города Ярослава*.

— **Посольські звіти.** Дня 16. с. м. с. є в поне- длок п. Йосиф Турк буде здавати звіт з по- сольської діяльности в Станиславові в сали театральній, а дня 18. с. є в середу: в Галичи в сали магістратській — оба рази початок точно о 12. год. в полудни. Зі згляду на важність хвилі просить ся П. Т. інтелігенцію народ по- відомити і до як найгромаднійшой участі заохотити. Всі рускі часописи просить ся повторити се оголошене. Від повітової організації: *о. Єр. Барш*.

— **З Бережан.** Виділ товариства «Жіноча Гро- мада» в Бережанах повідомляє отсим, що по- чавши від 14. с. м. кожної суботи устроює на дохід товариства відчити в сали «Надії» кож- ного разу о 8. год. вечером. Вступ від особи 20 сот., а для молодіжи по 10 сот. Перший відчит 14. с. м. буде мати проф. Бобик.

— **Вчорашній виклад д-ра Франка** про *Alfiris-* того Данте, що відбув ся в сали загальних ви- кладів в пасажи Миколая між годиною 1 $\frac{1}{2}$ —1 $\frac{1}{8}$, зібрав до 300 слухачів. Прелегент зазначив, що сей его виклад буде лише продовженем давній- ших викладів про Дантого, однак, з огляду, що бачить між слухачами багато нових осіб, повто- рить коротенько тоє, що вже сказав в поперед- них викладах. Відтак приступив до змальованя тла, на котрім розвивала ся поезія Дантого. ПП. прелегент зазначив передовсім значне, яке ма- ли для тодішньої Європи провансальські трубадури і як они причинили ся до піднесеня культу жевщани; описля подав короткі замітки про стан поезії в тодішній Італії і відмітив два головні напрями в ній: глибока побожність побіч сильно розвинуеної змисловости. Відтак прелегент при- ступив до життєнис Дантого і до его творів. Обговорив головне три его перші твори: «Vita nuova», «Il Convivio» і латинську розвідку про на- родну мову в літературі (De vulgari eloquentia). Зазначив ваги Дантого яко такого, що важив ся перший ввести в італійську літературу живу народну мову, покінчив др. Франко свій вельми гарний і прозорий виклад, нагороджений гримки- ми оплесками. *Я. Г.*

— **Пожарний «Сокіл» в Підяркові,** бобрецького повіта, засновано на статутах львівського «Со- кола». Статут затвердило вже намісництво.

— **З Ярославщини** пишуть нам: Дня 9. с. м. відбув ся в Ярославі вечерок з тавцями на до- хід будови рускої бурси. Вечерок випав світло, до кадрили стануло коло 60 пар. Належить за- значити, що офіцарський корпус дуже прихильно відвіє ся до сего вечерка, бо було до 50 офіцарів з полковником. Лад у всім був знаменитий завдяки старанням невеликого кружка місцевих Русинів. Поляки солідарно збойкотували наш вечерок, але та єдність між ними най буде при- міром для Русинів, як они мають поводити ся. Супроти такого поведеня наших сусідів повинні

всі місцеві і доохресні Русини прилжати руки до інтензивнійшой праці, бо о. крил. Хотинецький з одним сотрудником і одним катехитом не зможуть всему подужати. А праці доволі. Так приміром гореточка людей взяла ся до такого діла, як будинок для рускої бурси, і доводить его до кінця. Будинок находить ся вже під да- хом, однак без помочи нашої суспільности не обійде ся. На будову зятягнуто довги, яких доси годі було сплатити, а жертви вливають дуже скупо. Ярославщина — се граничний повіт ме- жи Русинами а Поляками. важна позиція, якої ми не сьміємо втратити. Ціла наша суспільність мусить причинити ся до оборони західних окраїн нашої землі! *С. Е.*

— **Із судової сали.** Севзаційний процес проти Червенія, Вершхолка і Радзевича, обжалованих о убийство Оранжевої і Шпіннерівної покінчить ся нилі по шестидневій розправі. В перших чо- тирох днях розправи Червеній завзято перечив, немов би брав участь при сповненю сего зло- чину, хотяй акт обжалованя приписував ему головну ролю при убийстві. Вкінці Червеній признав ся, що він був лише сьвідком при убий- стві, якого доконав Вершхолек. Дальше зізнав, що сторож каменіці Радзевич зовсім не знав про їх наміри. — Переслухване сьвідків покін- чило ся вчера, почім трибунал поставив прося- жлим судьям девять головних питань. Перше питане звучить: Чи обжалуваний Йосиф Черве- ній гесте Слупецкій є винен, що в намірі по- збавленя життя Амалії Оранжевої і в цілі за- браня єї річий при ужито насильства в ночи на 16. червня 1903 ділав проти неї в такий врадливо-підступний спосіб, що через се насту- пила єї смерть або, що в ночи на 16. червня 1903 у Львові в намірі позбавленя життя Амалії Оранжевої і в цілі забраня єї річий через ужити насильства в підприємий проти неї в врадливо-підступний спосіб ділав Йосифом Верш- холком, в наслідок чого наступила єї смерть, сьвідлав чинно в порозуміню з ним і розва- жно? — Друге питане, зовсім подібного змісту, відносить ся до Червенія в справі убийства Ри- фки Шпіннерівної. 3. і 4. питання дотичать Верш- холка в тих самих справах. 5. питане відносить ся до Людвика Радзевича, чи він причинив ся з розвагою до сповненя того злочину. Дальші чотири головні питання дотичать ріжних краді- жий одіжи, біля, гроший і т. д., яких допускав ся Вершхолек в Долині і в Перемишлі. — Вирок западе нині вечером.

— **Крадіжки.** Невідомі злочинці дібрали ся вче- рашної ночи до парохіяльної канцелярії св. Юра. Порозбивали там шапки в двох шафх і шуфляді, понерекидали ріжкі папери і відійшли. Видно, шукали там гроший, однак не найшли нічого — До бюро дневників п. Соколовської в пасажи Гавемана вломали ся минулої ночи злодії і за- брали із шуфляди в бюрку около 150 К готів- кою.

— **Смерть під колесами залізниці.** На залізнич- чім шляху, недалеко пристанка північної залі- зниці Витковиці Бнетра найдено тіло селянки з Витковець, пошарпане в страшний спосіб коле- сами поїзду. Заходить ту імовірно самоубийство.

— **Убийство мужа.** На передмістю «Вільче» в Перемишлі мешкав різник, Франц Стружкевич з жінкою Магдалиною і двома дїтьми. Між су- пругами була вічна незгода: від сварні доходило нераз до бійки. До них заходив часто Никола Кебузійський, 63-літний чоловік і годив їх, об- стаючи за гарною Магдалиною. — Перед трема тижнями проав изгло з дому Стружкевич; жін- ка розкаувала про се всюди і додавала, що єї муж виїшов по сварні з дому і виїхав імовірно до Львова. Коли Стружкевич не вертав, появила ся в «Глосе штемьєккім» нотатка, в котрій его жінка доносить, що муж опустив єї і полишив разом з дїтьми у великій нужді. Тимчасом при- був минулого четверга хтось із знакомих Струж- кевича на поліцію із донесенем, що різницький помічник Максим Баконь, який служив у Струж- кевича, звів ся перед товаришом Юзком, за- нятым у різника Штаєра, що Стружкевич не видали ся з дому, але що его убила жінка і Кебузійський, а тіло винесено ночью з дому. Жандармерія арештувала сейчас Магдалину Стружкевичеву, Николу Кебузійського і Максима Баконя. Сей послідний зізнав перед слідчим суд- диво, що Стружкевичева жадала від него перед трема тижнями товчка від ковбаєнці. З тим товчком она пішла до другої кімнати і замкну- ла за собою двері. По хвили почув Баконь скорі кроки, відгомін тулого удару і лоскіт упадаючо- го тіла. Баконь відхилив двері і заглянув до се- редни. На землі лежав Стружкевич з розбитою головою. Над ним похилили ся жінка і Кебу- зійський. Баконь думав, що се звичайна бійка, тож виїшов з дому, щоби купити тютюну. Коли вернув, в дома було уже тихо. Зразу не підоз- ривав він ту злочину; аж за кілька днів дога- дав ся усього і розповів се перед своїм другом Юзком, Стружкевичева і Кебузійський випира- ють ся вельми. Жандармерія шукає за тілом убитого.

— **Винахід доміна.** Гру в доміно винайшло двох монахів монастиря на Монте Кассіно. Одно-

го дня продумували жителі того монастиря над тим, як би то они могли проводити як найпри- ятнійше час відпочинку без нарушеня біту мовчан- ки. В тім впало двох монахів на гадку бавити ся чотирогранними камянями, котрі они показу- вали собі і укладали в певнім порядку. Той, що виграв, звіщав про се свого партнера в той спо- сіб, що виповідав тихим голосом початкові сло- ва вечірної молитви, котрі звучать: «Dixit Domi- nus Domino meo» (Сказав Господь мому Госпо- деві). Нова гра подобала ся всім і зістала при- нята в спис дозволених розривок. Она знайшла приклонників також і поза мурами монастиря, а нарід упростив собі монастирську формулку на «доміно» і сю назву надано цілій грі.

— **Позов абонента.** Російська часопись «Хар- ковскія Губернскія Вѣдомости» змінила сего року редактора, а разом з ним змінила ся тро- ха і тенденція часописи. Один із передплатни- ків, адвокат Шидловский, вточив задля того редакції процес о уневаженне передплати і зворот належитости до кінця року. Шидловский просив о візване знатоків під услівем, щоби ни- ми не були редактори: Грінгмут, Юзефович і Крушеван. По нараді судії відкинули жалобу Шидловского, бо редакція не обовязана звер- тати передплати.

— **Поганий злочин.** В Львові, в Чехах викрила жандармерія в домі одного хлібороба страшний злочин. Іменно родина Лянгерів влизила через 3 рока в пивниці і морила голодом старого Лянгера по причині, що Лянгер мав кількати- сячній запис, а родина хотіла его конечно добути.

— **Крадіж на почті** В селі Терешевах під Чер- нівцями арештовано в сих днях слугу почтової філії ч. 5 в Чернівцях, Николу Бейку, котрий забрав почтову торбу із сумою 2150 К і утік із Черновець. При арештованім найдено ще із за- браних грошей 2.000 К.

— **Дрібні вісти.** На погорільців м. Золочева аложено доси — як сьвідчить присланий нам П. виказ складок — разом 58.735-19 К. — З ка- сарні 30. п. п. при ул. Янівській утік вчера ря- довий 3. компанії, Василь Мартинюк. — Гімна- зияст, Адам Курилорич, що проав недавно без вісти, найшов ся уже.

Конкурс.

Головний Виділ Товариства «Просьвіта» у Львові подає отсим до відомости, що на кон- курсе «Михайлових премій» прислано одну істо- ричну новість п. в. «Ярошенко», для якої оцінки упрощено конкурсний суд в складі, за- стереженім фондатором.

Рівночасно розписує Головний Виділ Тowa- риства «Просьвіта» новий конкурс на оригіналь- ну драму або трагедію з історичного життя У- країни-Руси з речивцем до дня 15. л. падолиста 1904. року.

Премія виносить 1100 (тисяч і сто корон). Близші услівя конкурсу подасть на жадане письменно Канцелярія Товариства «Просьвіта» у Львові.

Від Головного Виділу Товариства «Просьвіта»: *Юл. Романчук*, голова. *Роман Дудинський*, секретар.

Посмертні оповістки.

— **О. Тимотей Лисяк**, священник-ювілят, парох в Корчеві, угнівського деканата, упокоїв ся дня 8. с. м. в 76. році житя, а в 51. році священ- ства. В. є. п.!

Телеграми

з дня 12. падолиста.

Будапешт. В скарбовій комісії заявив пос. Барабаш, що більша часть сторонництва неза- висимости буде продовжати дальше борбу проти правительства, вправді не дорогою революції, але дозволеними середниками. Доки не упр- авильнить ся язикове питане, доти они не ухв- лять правительству ані бюджету, ані рекру- тів. Посол Коняті заявив ся проти правитель- ственного індемизаційного проекту (бюджетова прорізорія за минулий час і на будуче). Міні- стер скарбу Люкач доказував, що стан бюджету наслідком ex lex в лихий, однак не розпучли- вий. Вкінці ухвалено правительственне предло- женє о бюджетовій провізорії.

Відень. Міністер просьвіти др. Гартель тяж- ко занедужав. Недужому грозить затроене крови.

Рим. Король з королевою виїдуть в неді- лю до Англії.

Копенгага. Правительство предложило пар- ляментови проект закона що-до заведеня загаль-

ного права голосованя для оподаткованих як муштин так женщин.

Господарські, промислові і торговельні вісти

Товариство взаїмного кредиту «Дністер» у Львові. *Справозданє за час від 1. січня 1903 до 30 жовтня 1903.*

I. Вкладки щадничі:
 Рух: вложило 1400 сторін суму . . . 719.789-81 К
 виняло 858 сторін суму . . . . . 443.993-09 К
 Стан 31. жовтня 1903, 1501 вкла-
 док на суму . . . . . 1.379.130-12 К

II. Позички на скрипти і векслі:
 Рух: уділено 670 позичок на суму, 471.320— К
 сплачено 337 позичок на суму . . . 388.570-83 К
 Стан 31. жовтня 1903 2496 пози-
 чок на суму . . . . . 1.321.992-63 К
 а то: 2282 позичок на скрипти
 в сумі . . . . . 1.213.800-02 К
 і 214 позичок на векслі в сумі . . . 108.192-61 К

III. Членів прибуло 497, ви-
 ступило 122, остає 2770 членів.

IV. Сума уділів декларованих
 144.350 К, виплачених . . . . . 107.037-84 К

V. Фонд резервовий, специаль-
 на резерва і фонд на ріжницю
 курсів виносять суму . . . . . 19.226-53 К

Фонд власний разом (IV+V) . . . 126.258-37 К

Сума всіх активів Товариства
 виносить . . . . . 1.560.103-04 К

а то: на позичках
 як висше . . . . . 1.321.992-63 К
 в цінних паперах . . . . . 91.424-25 К
 в руских Товари-
 ствах вкладки . . . . . 73.878-30 К
 готівка, в Щадниці
 почтов. і на ра-
 хунку біжучім . . . . . 72.807-86 К

Від позичок числить ся 5 1/2% і додаток
 1% на кошти адміністрації. — Вкладки прини-
 має ся на 4%.

Львів, дня 9. падолиста. 1902.
 Дирекція.

Читайте! Читайте!

Повне виданє Творів ТАРАСА ШЕВЧЕНКА
 коштує лише 2 корони!

Товариство „Просьвіти“ бажаючи, щоби в
 кожній руській хаті находили ся Твори Тараса
 Шевченка, видає сими днями найдешевший
 збірник сих творів п. в. „ПОЕЗІЯ Т. ШЕВЧЕНКА“.
 Книжка, оправлена в полотно з золоченими ви-
 тисками, може бути найгарнішою окрасою ру-
 ських хат. Папір веліновий, формат на взір єв-
 ропейських клясків, сторін 698.

При замовленю 10 прим. даємо 10% опу-
 сту. Висилає ся тільки за надісланем 2 кор. 30
 сот. на адресу: **КАНЦЕЛЯРИЯ „ПРОСЬВИТИ“** у
Львові (Ринок ч. 10.).

Товариство взаїмного кредиту
„Дністер“
 стоваришенє зар. з обмеженою порукою
 у Львові

ПОЗИЧКИ уділяє своїм членам на 5 1/2% і 1% додатку на кошти адміністрації, за предложенем документів виказуючих достаточну гіпотеку.

СПЛАТУ позичок розкладає догідно на рати до 10 літ. Сума позичок інтабульованих і за порукою: 1.239.243 корон.

Членом може бути тільки забезпечений тривало в „Дністрі“ від огню, члєський вносить 50 К, вписове 2 К. Число членів: 2.391 з 2.501 уділами на 125.050 К.

Уділ щадничі приймає „Дністер“ і опроцентує до 4% від ста. Сума вкладок на 1.256 книжочках 1.103.333 корон.

Вкладки розділяє ся частию на дивиденду для членів, частию на публичні добродійні цілі: в церкві, бурсі, захоронки, школи і т. д. На ті цілі роздано дотепер з Товариства кредитового 10.840 корон.

Чистий зиск в справах позичок уділяє Дирекція і агенти.

ІНФОРМАЦІЯ 31/12 1902. ДИРЕКЦІЯ.

Colosseum
 в пасажи Германів
 при ул. Солянській у Львові.
 Від 1. до 15. падолиста 1903.
 величава програма:

- 1) Увертура (Реклямограф).
- 2) Marietta Welseron, фр андуско-англійска співачка.
- 3) Brothers Nelson, комічний акт силачів.
- 4) Jane et Perret, французські дуєтисти і ексцентричні танцюристи.
- 5) Кльовн Артур, акробат, рофрощі з тресованими псами.
- 6) Міжнародні перегони.
- 7) Les 3 follichons в золотім сяді.
- 8) Оркестра.
- 9) Ariola Szemanovics Trio, гімнастичні баленси — живий млин.
- 10) Людвиковский з новим репертуаром.
- 11) The 3 Andrews, англійска павтоміва: „Все в звалищах“.
- 12) Американський біоскоп. Нова серія образів.

Щоденно о 8. год. вечер представлєне. В неділю і свята 2 представлєня о 4. год. попол. і 8. год. вечером. Що п'ятниці High-Life представлєне. Білєти вчаснійше можна замовляти і набути в конторі Пльова при ул. Кароля Людвика ч. 9. у Львові.

Ремісники і промисловці,
 котрі хочуть виобразувати ся на добрих агентах, одержать безплатне поученє і заразом предложєне до заступства під M. J. 3304 в бюрі G. L. Daube & Co. Frankfurt a/M.

Розклад поїздів залізничних обовязуючий від 1-го жовтня 1903.
 (Приїзд і відїзд поданий після часу середно-європейского).

Поїзд	посп. особ.	до Львова	Поїзд	посп. особ.	зі Львова
	приходить о годній			відходить о годній	
6:10		з Кракова, Берліна, Варшави, Відня	6:22		до Сучави, Жидачева, Кересмезе, Потугтор
6:20		з Чернівців (Галац), Чорткова, Калуша	6:30		до Підволочиск (Київа), Бродів дв. головний
6:50		з Сокала, Рани рускої	6:43		„ „ „ дв. Підзамче
7:35		з Самбора, Хирова	6:45		до Лавочного (Пешту), Борислава, Дрогобича
7:40		з Янова	8:25		до Кракова, Відня, Праги, Берліна
7:55		з Підволочиск, Бродів на дв. Підзамче	2:50		до Лавочного, Хирова, Калуша
7:55		на дв. головний	9:05		до Янова
7:45		з Лавочного (Пешту), Калуша, Хирова	9:15		до Самбора, Хирова
8:55		з Кракова, Відня, Праги, Берліна	9:15		до Белзці, Сокала, Любачева
9:57		з Стрия	9:40		до Чернівців, Потугтор, Делатина
10:25		з Рашева, Любачева	10:35		до Тернопольа, Потугтор, дв. го овний
11:15		з Станиславова (Кересмезе, Потугтор)	10:40		„ „ „ дв. Підзамче
1:10		з Лавочного, Калуша, Хирова, Борислава	10:57		до Стрия, Хирова, Борислава
1:25		з Янова	3:05		до Рашева, Любачева
2:15		з Підволочиск, Коничинців на дв. Підз.	3:25		до Самбора, Хирова
2:30		на дв. голов.			
4:35		з Стрия, Хирова, Борислава			
5:06		з Підволочиск (Київа), Бродів на дв. Підз.			
5:20		на дв. голов.			
5:40		з Чернівців, Іцкан			
5:40		з Кракова, Відня, Праги, Берліна			
5:55		з Белзці, Сокала, Любачева			
Ніч					
12:20	9:20	з Чернівців, Букарешту	12:45	6:05	до Станиславова, Жидачева
8:40	9:50	з Кракова, Відня, Берліна, Ясла, Риманова	6:15		до Кракова, Відня, Берліна, Варшави
2:31	10:00	з Самбора, Сян ка	6:30		до Янова
	10:02	з Підволочиск (Київа), Бродів на дв. Підз.	6:40		до Лавочного (Пешту), Калуша, Хирова
	10:10	на дв. голов.	8:05		до Сокала, Рани рускої
	10:40	з Лавочного (Пешту), Хирова, Калуша	1:00		до Підволочиск, Бродів гол. дворець
	3:49	з Тернопольа, Грималона на дв. Підзамче	9:20		„ „ „ дв. Підзамче
	8:30	на дворець головний	2:51	10:42	до Іцкан, Чорткова
			10:55		до Кракова, Відня, Варшави, Праги
			11:00		до Підволочиск, Бродів дв. головний
			11:24		„ „ „ дв. Підзамче
			11:05		до Стрия
			11:11		до Жовки (лише що неділі)
			4:10		до Кракова, Відня, Праги, Самбора

ЗАМІТКА: Пора нічна числить ся від 6. години вечером до 7. години 59 минут рано.
 Час середно-європейский ріжнить ся від часу львівського о 36 минут, а італійського о 12. год. часу середно-європейского = 12. год. 36 мін. часу львівського — бюро інформаційне ц. к. залізниць державних (ул. Красницьких ч. 5.) уділяє пояснєнь в справах залізничних, продаж білєти всякого рода і розкладу їзд.

За певну і добру льокацію
 поручаємо:
 4 1/2% листи гіпотечні
 4% листи гіпотечні
 5% листи гіпотечні преміовані
 4% листи Товариства кредитового земского
 4% і 4 1/2% листи Банку красового
 4% позичку красеву
 4% облігації пропінацийні і всілякі ренти державні

Ті папери продаємо і купуємо по найточнійшим курсі деннім.

КОНТОРА ВИМІНИ
 ц. к. упр. гал. акц.
БАНКУ
Гіпотечного

НАКЛАД А. ХОЙНАЦКОГО.
 Лев Лопатинський.
Сольо терно
 оповіданє з льотерійних пригод. — — — — —
 — Ціна 30 сот. —
 Набути можна в Станіславській книгарні.

„Напівник церковний“
 виданий бл. п. Ігнатієм Полотнюком в Перемишлю, можна набувати у тогож жени під адресою: Катерина Полотнюк, вдова по півци катедральній в Станіславові, ул. Собієского ч. 50.
 Ціна брошуров. прим. 4 К.
 Оправного в пів-полотно 4 К 50 с.
 Оправного в полотно 5 К.
 Пересилка почтова 60 сот.